הלכה · משנה תורה · מפרשים · שורשי הים · ספר קורבנות

שורשי הים על משנה תורה, הלכות מחוסרי כפרה

רבי יצחק מאיו

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שורשי הים על משנה תורה, הלכות מחוסרי כפרה

רבי יצחק מאיו

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שורשי-הים-על-משנה-תורה-הלכות-מחוסרי-כפרה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה יג 4

פרק א

הלכה יג

שורש אשה שהביאה חטאתה ומתה האשה **שהביאה חטאתה ומתה יביאו היורשים עולתה וכו'**. ע"כ. במ' קידושין די"ג ע"ב הדור יתבי וקאמרי האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו היורשים עולתה ובסיפא שנינו שם הביאה עולתה ומתה לא יביאו היורשים חטאתה ובפי' הרא"ש למ' קינין כתב וז"ל לא יביאו יורשים חטאתה דאין כפרה למתים והלכתא גמירי לה דחטאת שמתו בעליה למיתה אזלא. ובת"ך תנייא מניין שאם הביאה עולתה ומתה שיביאו יורשים חטאתה ת"ל אחת לעולה ואחת לחטאת והר"י מאורלינס היה רוצה לתרץ דהתם מיירי בעוף דגמירי דאין חטאת העוף מתה כמו שאין חטאת ציבור מתה ופי' רש"י משום דה' חטאות מתות ליתנהו כולהו בציבור דאין הציבור ממירין והכי גמירי להו דלא נהיגי אלא במקום דשייכי כולהו ועוף נמי לא שייך ביה תמורה והיה ק' לי דאמרי' סתם ספרי ר' יאודה ואיהו סבר דיש תמורה בעוף ורצה לחזור בו בשביל זה דאין צורך לחזור דאכתי לא שייכי כולהו בעוף דלא שייך ביה ולד חטאת ועברה שנתה עכ"ל. הנה זה שכתב ע"ש ר"י מאורלינס דהתם מיירי בעוף לכאורה ק' דגם מתני' מיירי בחטאת העוף דהא חטאת היולדת היתה באה מן העוף. ועיין לרבינו ז"ל רפ"ט מה' אלו ואפי' הכי שנינו שאם הביאה עולתה ומתה לא יביאו יורשים חטאתה משום דאין כפרה למתים וחטאת למיתה אזלא. ואפשר דהר"י מאורלינס מפרש למתני' בקרבן מצורע ונזירה שהיתה מביאה כשבה לחטאת. אמנם זה דוחק דמלבד דכולה מסכתא ביולדת מתנייא עוד בה דמצורעת היתה מביאה עולה ואשם וחטאת ונזירה היתה מביאה עולה ושלמים וחטאת ומתניתין לא תני לא אשם ולא שלמים בהדי עולה גם זה שכתב דחטאת העוף לא היתה מתה דומייא דחטאת ציבור דאינה מתה משום דלא שייך בציבור תמורה עיין לרש"י ז"ל בפרק ד' דנזיר דכ"א ע"ב ד"ה והיינו טעמא שכתב כדברי הר"י מאורלינס דבחטאת העוף לא גמרינן דתמות וכ"כ עוד שם בדכ"ב ד"ה האשה יע"ש.

והנה לכאורה ק' טובא מאותה שאמרו בפרק כל הגט דכ"ח ע"ב עלה דמתניתין דהשולח חטאת למ"ה מקריב אותה בחזקת שהוא קיים ואוקימנא לה בחטאת העוף ואמרינן בגמרא וצריכא דאי אשמועינן גט משום דלא אפשר אבל תרומה דאפשר אימא לא ואי אשמועינן תרומה דזימנין דלא אפשר אבל חטאת העוף מספיקא לא ליעול חולין בעזרה צריכה יע"ש. והשתא אם איתא דחטאת העוף יכולין להקריבה לאחר מיתת הבעלים ולא אזלא למיתה מאי חולין בעזרה איכא דאפי' אי ודאי מתה יכולין להקריבה

לפי מ"ש הר"י מאורלינס ורש"י ולמה לי למתני מקריבין אותה בחזקת שהוא קיים כיון שאפי' ודאי מת יכולין להקריבה וכמו כן ק' טובא על רש"י שכתב בפ"ב דנזיר די"ב ע"א עלה דמתניתין דקן סתומה שפרחה גוזל א' מהם לאויר העולם או שפרחה לבין חטאות המתות ימותו כולן ופי' רש"י לבין חטאות המתות כגון שהיה שם מה' חטאות המתות כגון חטאת שכיפרו בעליה ונתערבה ביניהם ואין ידוע איזו היא דאין לה שום תקנה עכ"ל. והשתא לפי מ"ש הוא ז"ל דחטאת העוף אינה מתה דלא גמירי הני דחמש חטאות מתות אלא בבהמה ולא בעוף היכי קתני מתניתין שנתערבו בחטאות המתות כיון דלא אזלי למיתה עופות כלל ויותר הי"ל לפרש שנתערבה בחטאות המתות כגון חטאת שנתערבה בעולה דתנן כולן ימותו וכמו שפי' הרע"ב. ושוב מצינו ראינו בתוספתא דפ"ב דמ' תמורה דקתני אלו דברים שבין בהמה לעופות הבהמה דוחה את השבת ודוחה את הטומאה ונוהגת בציבור כביחיד ויש בה חטאת מתה וכו' יע"ש. וזה מפורש בהדייא כדברי הר"י מאורלינס ורש"י דחטאת העוף אינה מתה. ולכאורה נראה דתוספתא זו חולקת עם מתניתין דפ' כל הגט דקתני מקריב אותה בחזקת שהוא קיים דלפי דברי התוספתא שאין חטאת העוף מתה ל"ל טעמא מפני שהוא בחזקת שהוא קיים כיון דאפי' מת יכול להקריבה וכמדובר לעיל. ואפשר לומר דלא פליגי דהתוספתא לא קאמרה אלא דאין חטאת העוף מתה כשאר חטאות המתות שמכניסי' אותה לכיפה אבל לא היתה קריבה אלא היתה רועה עד שיפול בה מום וימכר ויפלו דמיה לנדבה כשאר כל הקרבנות שנאבדו והפריש אחר תחתיו וחטאת שמתו בעליה כיון דמתי' אינן צריכין כפרה לא היתה קריבה לשם חטאת כלל אלא היתה רועה ומשו"ה קתני בפרק כל הגט דמקריב אותה בחזקת שהוא קיים. ומ"מ דברי הר"י מאורלינס ורש"י צ"ע ועיין עוד לרבינו בפ"ה מה' מחוסרי כפרה ה"א והי"ב ודוק.

ובמ"ש עוד הרא"ש שם דר"י סבר דיש תמורה בעוף דבר זה לא מצינו ובפ"ק דתמורה לא פליג ר"י אלא בולד הקרבן דוקא אבל בעופות דקתני בתר הכי שם בד"ג לא פליג ר"י יע"ש. ובריש פ"ב דתמורה די"ד פרכינן וכללא הוא והרי עופות דקרבן יחיד הוא ואין עושה תמורה ומשני כי קתני בבהמה קתני והדר פריך והרי ולד דקרבן יחיד הוא ואין עושה תמורה ומשנינן הא מני ר"י הוא דאמר הולד עושה תמורה ומדלא משני הכי כי פריך מעיקרא והרי עופות הא מני ר"י היא משמע בהדייא דבעופות לא פליג ר"י. גם מ"ש ואין צורך לחזור דאכתי לא שייכי כולהו בעוף וכו' כלו' ואפי' נימא דאתי כר"י דאמר יש תמורה בעוף מ"מ כיון דלא שייך בעוף וולד חטאת ועברה שנתו לא שייך בו נמי חטאת שמתו בעליה ושכפרו בעליה. וזה תימא דאיך אפשר לומר דר"י ס"ל האי

כללא דבעינן כולהו חמש חטאות וכל דלא שייכי כולהו לא נהיג ביה אפי' חדא דהא ר"י פליג עליה דר"ש בפ"ב דתמורה דט"ו עלה דמתניתין דחטאת דיחיד שכפרו בעליה מתה ושל ציבור אינה מתה וקתני ר"י אומר תמות אע"ג דבחטאת ציבור לא משכחת בה לא ולד חטאת ולא תמורת חטאת ולא חטאת שמתו בעליה כדאמרי' עלה בגמרא שאין ציבור מתים וצ"ע.